

Álmodik a múlt - Földeáktól Lázár deáig

2013 szeptember 27. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

értékelve

Még nincs

Mérték

Ha valaki látta az 1950-es években az óföldeáki templomot és megnézi most, rá sem ismer. De hát ez sokat és sokszor újult meg, a patrónusa is többször változott.

Sőt, a falu is "vándorolt", ha jól számolom legalább háromszor. A Száraz-ér egyik fattyúága magas partján, a Batidai sík vizeivel is körülölelve található az a plató, amelyen az Árpád-kor óta lakott "Földeák" terül el. E kiszélesed? földhát délkeleti negyedében áll a templom. Az els? patrónusa Szent Márton volt. Az 1723-as betelepülést követ?en új véd?szent, Szent László oltalmazta a kijavított templomot és Földeák lakóit. Az újföldeáki ugyancsak Szent László tiszteletére emelt egyház felépülésével (1847) a régi templom elvesztette jelent?ségét, magtárrá alakították át. Majd 1922-24 között mégis restaurálták. Ezt a kib?vített óföldeáki öregtemplomot *Glattfelder Gyula* megyés püspök 1924-ben Sz?z Mária kegyelmébe ajánlotta.

"Földeák" templomáról és az azt körülvev? árokról a legkorábbi ábrázolás *Lázár Deák* 1528 körüli Magyarország-térképén látható. Figyelembe véve, hogy a török aligha egyezett volna bele saját fennhatósága alatti területen ellene is felhasználható er?sség kiépítésébe, feltételezhetjük, hogy a XVI. század els? harmadában már meg kellett épülnie a tornyokkal is ellátott véd?falnak. Ennek építése az 1520-30 körüli évekre keltezhető.

A zömében máig fennmaradt ma is álló templomépület középkori magja a XV. század második felében épülhetett. Annyi bizonyos, hogy 1429-ben már állt itt egy templom. A templom gótikus boltozatai elpusztultak, és a XVI. század elején a templomot síkfödémekkel fedték be. Az 1528 táján még sík földem? hajót beboltozták, majd ennek leomlása után a XVIII. században kazettás famennyezettel fedték be. A templomot 1874-ben hosszirányban bővítették.

A régész szerint a középkori Földeák arról a *Philippus diaconusról* lehet elnevezve, akit segít?ül 1035-ben Gellért püspök hívott a szervezés alatt álló csanádi egyházmegyébe. *Borovszky Samu* magyarázata szerint a Óföldeák falu föltételezett régi neve Deákfalva, amely két részre oszlott. Volt Földeákfalva és Aldeákfalva. Az el?bbi alakból rövidült volna a mai falunév. "Nézetünk szerint - írja *Bálint Sándor* - azonban a s?r?n el?forduló középkori Földeák, Földiak, továbbá a népnyelvi Füldeák alakok megengedik annak föltételezését, hogy egyszer?en bizonyos Fül (<Fülöp) deák a falu névadója.

A középkori, fallal övezett, cintermes gótikus templom építésér?l az egykori plébános följegyezte azt a mondai hagyományt, hogy a kelyhes csehek építették. Ezzel kapcsolatban érdemes meghallgatnunk *Móra Ferencet* is, aki így ír: "Alföldi csehekkal Öttömösön találkoztam legel?bb, lehet vagy nyolc esztendeje. Valami középkori falucska omladékait ásattam én ott ki. El?került vagy nyolcvan csonttetem. Gy?r?k, gombok, boglárók voltak velük, mindnyáján rajta az Anjouk firenzei lilioma. S ahogy én ott Lajos királyról okosítom az embereimet, azt mondja az öreg Szemerédi:

- De hallja, mégis csak a csehek építettek itt valaha templomot. Mindég úgy hallottam én a régi öregöktől.

Én azóta akármerre járok a szegedi tanyák közt, mindig ezzel a gyanúval találkozom. (...) Hogy milyen alapon, annak nincs megmondhatója."

A többször át- és újjáépített templom első emléki helyreállítására 1923-1924 között került sor. A legutolsó, közel tíz évig tartó régészeti kutatásokat *Béres Mária* vezette. Ekkor elnyerte a mostani, vagyis az eredeti formáját. (Szükséges megjegyezni, hogy annak a templomról szóló kis füzetnek is a szerzője, ahonnan a leírásokat és adatokat vettük.)

Szöveg és kép: *Móser Zoltán*

www.ujember.katolikus.hu

Ajánló